

NASUCHO

Pěstujeme a sušíme květiny
pro moderní aranžmá

CAROLYN DUNSTEROVÁ

 GRADA

NASUCHO

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

The original edition of this book was designed, produced and published in 2021 by Laurence King Publishing Ltd., London under the title *Cut & Dry: The Modern Guide to Dried Flowers from Growing to Styling*.

© Text and flower arrangements 2021 Carolyn Dunster

Carolyn Dunster has asserted her right under the Copyright, Designs and Patents Act 1988, to be identified as the Author of this Work.

Translation © 2022 Grada Publishing, a. s.

Carolyn Dunsterová

Nasucho

Pěstujeme a sušíme květiny pro moderní aranžmá

Přeložili: Jan a Dina Podzimekovi

Odpovědný redaktor: Milan Bronclík

Vydala Grada Publishing, a. s.

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

jako svou 8414. publikaci

První vydání, Praha 2022

ISBN: 978-80-271-3317-8 (print)

ISBN 978-80-271-4758-8 (pdf)

Fotografie na přední straně obálky: Depositphotos/bondarillia

Fotografie na zadní straně obálky: Ida Riverosová

Sazba a úprava textu: Artedit, spol. s r. o.

Vytiskla tiskárna TNM PRINT s.r.o., Nové Město

Počet stran: 176

Publikace z nakladatelství Grada Publishing, a. s., si můžete zakoupit u svého knihkupce nebo objednat v zákaznickém servisu nakladatelství Grada Publishing, a. s., U Průhonu 22, 170 00 Praha 7, tel.: 234 264 511, e-mail: obchod@grada.cz, www.grada.cz.

Na Slovensku objednávejte knihy na adrese: Zásilková služba Grada Slovakia, spol. s r. o., Moskovská 29, 811 08 Bratislava, Slovensko, tel.: 02/556 45 189, e-mail: grada@grada.sk.

NASUCHO

**Pěstujeme a sušíme květiny
pro moderní aranžmá**

CAROLYN DUNSTEROVÁ

 GRADA®

OBSAH

Nadčasová krása: nový pohled na sušené květiny 7

NEJLEPŠÍ ROSTLINY NA SUŠENÍ

Výběr rostlinného materiálu	13
Květiny	15
Bylinky	35
Lísty a kapradiny	37
Trávy	45
Mechy a lišejníky	55
Kůra, větvičky a proutky	59
Plody, lusky, tobolky	63
Šípky a bobule	77
Ovoce a zelenina	79
Exotické rostliny	83

VYPĚSTUJTE SI SAMI

Setí semen: co, kdy a jak	91
Pěstování květin	92
Pěstování trav	94
Pěstování plodů	96

METODY SUŠENÍ

Prověřené techniky	103
Sušení vzduchem	104
Sušení na stonku	109
Sušení ve váze	110
Sušení v písku	112
Sušení zdrojem tepla	114
Lisování	116
Konzervace glycerinem	120
Zacházení se sušenými květinami a jejich skladování	123

ÚPRAVA A ARANŽOVÁNÍ

Dekorační techniky	127
Barvení	128
Malování	129
Postřik	130
Tvorba aranžmá	133
Vázy, nádoby a misky	134
Kenzan a další opory	137
Košíky a pletené nádoby	139
Věnce	140
Ikebana	143
Údržba sušených květin	145

PROJEKTY PRO VÁS

Ručně vázaná kytice	148
Plochá kytice vázaná do snopu	152
Věnc	155
Košík „ptačí hnízdo“	158
Pod sklem	160
Na zdech a dveřích	162
Zavěšené větve	164
Rostlinný oblak	167
Potpourri	170
Vykuřovadlo	172

Adresář zdrojů	174
Poděkování	174
Zdroje fotografií	174
Rejstřík	175

Nadčasová krása: nový pohled na sušené květiny

Květiny byly mou posedlostí, kam až má paměť sahá. Točí se kolem nich mé nejstarší vzpomínky z dětství – velice ráda jsem trávila čas venku a k mým nejoblíbenějším kratochvílím patřilo plnit sklenice od marmelády úlovky z naší zahrady. Už tehdy mi ovšem vadilo, že jejich krása po utržení rychle pomíjí, proto jsem se naučila rostliny lisovat a sušit, aby vydržely déle.

Sušení květin je umění staré tisíce let, v nedávné době ale tento koníček o svou oblíbenost přišel. Větší výběr, celoroční dostupnost čerstvé řezané zeleně a naše neustálá touha po novinkách odsunuly sušené květiny stranou. Poslední dobou ale s radostí sleduji, že se k nim ve své práci vrací stále více ekologicky uvědomělých řemeslných floristů. S tím, jak sílí hnutí, které se snaží podporovat a prosazovat využívání lokálně pěstovaných sezonních květin, přináší ty sušené odpověď na otázku, jak vyplnit mezery mezi jejich vegetačními obdobími. Navíc je lze používat opakovaně a prodloužit tak životnost květů sloužících jako výzdoba či při různých událostech, což vede k omezení odpadu a vyšší udržitelnosti obchodu s řezanými rostlinami.

Bylo prokázáno, že pro naši každodenní pohodu je zcela zásadní kontakt s přírodou – ten ale může být obtížný, jestliže žijeme i pracujeme ve městě. Dát dohromady pár suchých květů a bobulí, nějaké ty posbírané větvičky a plody a vytvořit si tak sezonní aranžmá představuje laciný způsob, jak do

svého domova vnést kousek přírody, aniž bychom si museli lámat hlavu s jeho udržováním. Sušené květiny nemusejí být nudné ani zaprášené a těchto staromódních konotací se také rychle zbavují. Myšlenka na tuto knihu vznikla, když jsem byla na dovolené na řeckém ostrově Tinos. Právě tam jsem poprvé v životě spatřila pásy divoce rostoucí statice neboli limonky chobotnaté (*Limonium sinuatum*). Jde o květinu, které jsem se vždy záměrně vyhýbala, i když je proslulá tím, že se báječně suší. Nezamlouvaly se mi její tuhé a neohebné stonky, které se odmítají ohýbat jako ostatní rostliny ze zahrady, a nebyl mi příjemný dotek jejich vysušených kvítků připomínajících papír, ale když jsem ji viděla růst v jejím přirozeném prostředí, přimělo mě to názor přehodnotit. Líbily se mi její jasné barvy, které dobře vynikají proti jasné modři moře a oblohy, a zvláště vzory, jež vytvářejí její křídlaté bezlisté stonky, když rostou těsně u sebe.

Všimla jsem si také, jak si tamní lidé těchto květin váží. Obyvatelé na ostrově, kde je veškerý dostupný prostor vyhrazen pěstování ovoce a zeleniny,

limonku sbírali a používali ji na stolcích v tavernách či do věnců zavěšených na dveře. Květiny, které někdo ustríhl a usušil, tam jsou všude a bez potřeby vody vydrží jako krásné a laskavé gesto po celou sezónu.

Po návratu domů jsem se rozhodla, že si limonku vypěstuji také. Její rodový vědecký název *Limonium* pochází z řeckého výrazu *leimon*, což znamená slaná louka, tedy prostředí, kde tato květina roste divoce. V maličké městské zahradě na kilometry daleko od moře chvíli trvalo, než se začala rozrůstat, i tak jsem ale pár kousků sklídila. Nejdůležitější je pro mě zamíchat ji mezi další vlastnoručně usušené květiny, plody či tobolek a traviny. A doufám, že následující stránky vám předvedou, že na tom není nic těžkého či složitého – je to staronový způsob, jak můžeme ocenit květiny ve všech jejich úžasných životních etapách.

Názvy rostlin

V některých případech jsou v knize použity celé názvy jednotlivých druhů rostlin, jindy jen názvy rodové; tomu pak odpovídají i vědecké názvy. Univerzální klasifikaci rostlin vytvořil v roce 1735 švédský botanik Carl von Linné a dodnes se používá jako ten pravý způsob identifikace rostlin napříč zahradnickým světem. Když jsem studovala zahradní architekturu, důležitou součástí kurzu bylo naučit se vědecké názvy rostlin nazpaměť – a každý týden nás z toho zkoušeli. Myslela jsem si, že to nikdy neudržím v hlavě, ale čím více s květinami a rostlinami pracuji, tím pevněji mi jejich jména utkvívají. Je to jako učit se zcela novému a vzrušujícímu jazyku.

Vlevo Sušené květy limonky, báječná upomínka na divoce porostlé řecké louky

Na protější stránce

Nahore vlevo Lodyhy růžového rdesna dobře pokrývají zemi a poskytují hojné množství květů k řezu a sušení

Nahore vpravo Jarmanka a orlíček – dvě oblíbené rostliny z venkovských zahrad, které vydatně kvetou

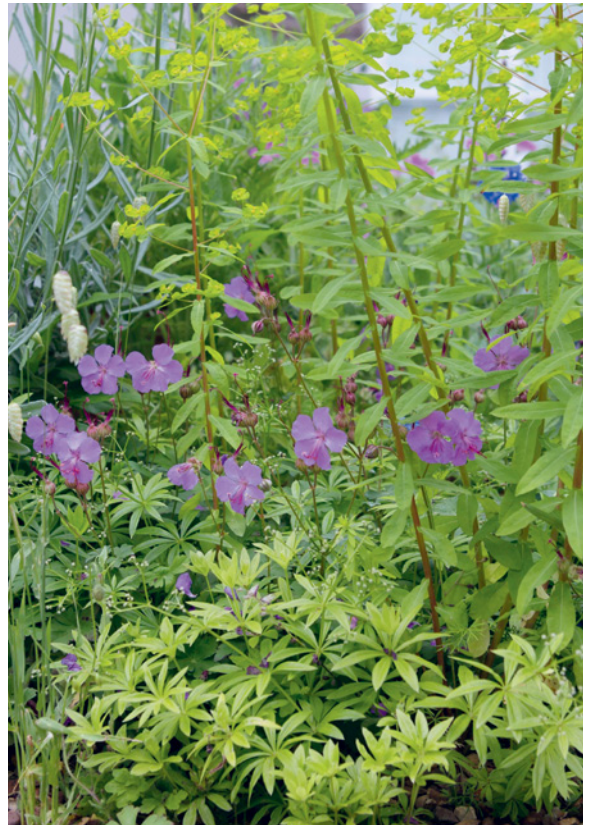
Dole Moje nevelká městská zahrádka je plná květů, které pěstuji na sušení

Nejlepší rostliny na sušení

Máte-li zahradu, pozemek v zahrádkářské kolonii nebo i jen pár květináčů na balkoně, už vám tam jistě roste něco, co se hodí k sušení. Za správných podmínek uschne jakýkoliv rostlinný materiál, ale některé rostliny si barvu, tvar i povrchovou strukturu udržují lépe než jiné. Klíčem k úspěchu je experimentování.

Výběr rostlinného materiálu

Sušení rostlin a květin je způsob, jak prodloužit jejich přirozenou životnost. Když odstraníme vláhu z různých jejich částí – okvětních plátků, listů, stonků –, lze je uchovávat v téměř neměnném stavu. Díky tomu na ně můžeme pohlížet jinak a také s nimi jinak zacházet, protože se stávají křehčí a lámavější, stále se však přitom můžeme těšit z jejich krásy.

Obecně platí, že všechny zahradní rostliny, které dobře snášejí sucho, by se měly dát úspěšně usušit. Mezi ty, které představuji v této kapitole, patří vše, co jsem s dobrými výsledky sama vyzkoušela. Informace o tom, jak si můžete různé rostliny vypěstovat sami – přichází-li to v úvahu –, nabízí následující kapitola. Další příležitost k experimentování také získáte se znalostí toho, kdy a kde paběrkovat v přírodě – na podzim můžete sbírat pěkné spadlé listy na ulicích, případně ve volné přírodě vyhledávat různé plody. Svou sbírku sušených květin navíc můžete bez většího úsilí rozšiřovat nakupováním čerstvých kytic v květinářstvích či supermarketech, případně volbou vhodných druhů v rámci květinového předplatného nebo když dostanete kyticí darem.

Samotný proces sušení můžete také úplně obejít a suché květiny zakoupit přímo od specializovaných dodavatelů. Získáte tak dobrý základ, šíře nabídky však obvykle bývá limitovaná a rostliny nikdy nevypadají tak dobře jako ty, které si usušíte sami.

Rostliny jsem rozdělila do skupin podle typu a naznačila nejlepší metody pro jejich sušení či konzervaci. Poznámky k nim najdete v sekci „Prověřené techniky“ (strany 100–123). Když vyberete z každé části pár možností, brzy shromáždíte pěknou škálu materiálů k tvorbě vlastních trvanlivých aranžmá. Mějte na paměti, že má doporučení rozhodně nejsou vyčerpávající. Sušení květin není exaktní věda. Nemusí stát spoustu peněz ani zabírat mnoho času, a tak si zkuste pohrát s několika květy a listy, s trochou mechu a různých bobulí. Čím více budete experimentovat, tím lépe dokážete vycítit, co bude dobře schnout, a po cestě se můžete dočkat i pár příjemných překvapení.

Na protější straně

Nahoře vlevo Drobné kapičkovité hlavičky třeslice ve spojení s růžovými květy kakostu

Nahoře vpravo Ozdobný česnek prorůstající velkým trsem meduňky

Dole vlevo Jasně modrý květ černuchy dozraje v nádhernou nepravou tobolku

Dole vpravo Limetkově zelené lodyhy prorostlíku okrouhlolistého a kakost pyrenejský

KVĚTINY

Každý má nějakou oblíbenou květinu. Může to být květ vašeho dětství, který vám připomíná určitý čas či místo, květ, který je pro vás významný jako připomínka nějaké zvláštní příležitosti, nebo prostě jen druh, který máte v oblibě, protože vám jeho pěstování připadá snadné. Právě ten může být nejlepším výchozím bodem, kde začít s experimenty se sušením a sledovat, jak se vám před očima pomalu proměňuje jeho povrchová struktura i barvy.

Na vlastní zahradě si pro účely sušení pěstuji samé staré známé: slaměnky (*Xerochrysum*), limonky (*Limonium*) a hortenzie velkolisté (*Hydrangea macrophylla*). O těchto rostlinách vím, že se dobře suší, zároveň ale ráda experimentuji. Mému nevelkému prostoru hrozilo, že ho ovládne záplava brzy kvetoucích prýsčů (*Euphorbia*), a tak je bylo třeba prostříhat. Místo abych je vyhodila na kompost, zavěšila jsem je k usušení a výsledky byly fantastické – ostře zelené listy zůstaly netknuté a zachovaly si šmrnc. Nikdy se nebojte něco vyzkoušet a zjistit, co se stane – k celé té zábavě to prostě patří.

Květy některých rostlin, například hortenzií, při sušení mění barvu. Pigmenty získávají kropenatý vzhled a jejich vzezření to jen prospívá. Původní odstín si nejdéle podrží červené, nachové, světle fialové a modré květy, časem byste ale měli přijmout za svou hnědou barvu – veškerá sušina totiž nakonec vybledne, ale tvary a formy se udrží a zůstanou vám jako trvalá upomínka na květiny z nějaké zvláštní příležitosti. Následující stránky vám představí rostliny, které lze sušit obzvláště úspěšně.

Slaměnka (*Xerochrysum*)

Je dostupná v řadě barev, od růžové a světle broskvové až po temně karmínovou a vínově červenou. Pěstujte ji od semínka nebo z předpěstované sazenice a každoročně sklízíte. Rychlé výsledky při sušení vzduchem a tepelným zdrojem.

Limonka (*Limonium*)

Její tuhý a vysušený vzhled každému nevyhovuje. Pěstujte ji jako jednoletou rostlinu nebo si ji čerstvě ustríženou či předsušenou kupte v květinářství. Položená naplocho uschne téměř okamžitě.

Nevadlec (*Celosia*)

Jednoletá rostlina, kterou můžete vypěstovat ze semene nebo si ji v sezoně zakoupit v místním květinářství. Má nezvyklé exoticky vypadající květy připomínající chocholku v široké škále červených, růžových a zlatých odstínů. Sušte vzduchem.

Laskavec ocasatý (*Amaranthus caudatus*)

Tmavě karmínové jednoleté rostliny, které lze snadno vypěstovat ze semínka. Jejich povislá chocholatá květenství schnou do výrazně temnějšího odstínu. Sušte vzduchem.

Měsíček (*Calendula*)

Jednoleté rostliny, které můžete pěstovat ze semínka, s jasně oranžovými květy, které si po usušení dobře uchovávají barvu a jsou hezké ve smíšených aranžmá. Sušte vzduchem.